შპს გურამ დოჩანაშვილი-საერთაშორისო ქართული სკოლა
დამტკიცებულია დირექტორის 2023 წლის 5 სექტემბრის №ბ23-25 ბრძანების
დანართი №1-ის შესაბამისად

სასწავლო გარემოსთან მოსწავლის ადაპტაციის წესი

თბილისი
2023 წელი

შპს გურამ დოჩანაშვილი-საერთაშორისო ქართული სკოლა
დამტკიცებულია დირექტორის 2023 წლის 5 სექტემბრის №გ23-25 ბრძანების
დანართი №1-ის შესაბამისად

მუხლი I. ზოგადი ინფორმაცია

1.შპს გურამ დოჩანაშვილი-საერთაშორისო ქართული სკოლის (შემდგომში-სკოლა) მიზანია ხელი შეუწყოს სკოლაში მოსწავლეთა ადაპტაციას და გააადვილოს სასკოლო პროცესში პირველკლასელთა და მობილობის წესით გადმოსული მოსწავლეების ჩართულობა. ამასთან, აღნიშნული წესი შესაძლოა გამოყენებულ იქნეს იმ მოსწავლეების ადაპტაციის პროცესის გასამარტივებლად, რომელთაც ჩამოთვლილი მიზეზებისგან დამოუკიდებლად, გააჩნიათ სასკოლო პროცესთან ადაპტაციის პრობლემები.

2. წინამდებარე დოკუმენტის მიზანია განსაზღვროს სკოლის მიერ, მისი მიზნებისა და საქმიანობის გათვალისწინებით, მოსწავლეთა სასკოლო ცხოვრებაში ადაპტაციის მექანიზმები და მათი განხორციელების პროცედურები.

3.აღნიშნული დოკუმენტის მოქმედება ვრცელდება სკოლაში დასაქმებულ ყველა პირზე, მოსწავლეებზე და მათ მშობლებზე.

მუხლი II. ტერმინთა განმარტება

1. წინამდებარე დოკუმენტში გამოყენებული ტერმინები განიმარტება სკოლის საქმიანობის სპეციფიკიდან გამომდინარე.

2.ამ წესში გამოყენებულ ტერმინებს აქვთ შემდეგი მნიშვნელობა:

ა) ადაპტაცია – მოსწავლის უნარი, შეეგუოს სასწავლო პროცესსა და სასკოლო ცხოვრებას, დაამყაროს წარმატებული კომუნიკაცია სასკოლო საზოგადოებასთან და ჰქონდეს შესაძლებლობა, ჩაერთოს საგაკვეთილო პროცესში;

ბ) დეზადაპტაცია – მდგომარეობა, როდესაც მოსწავლე ვერ ეგუება სასწავლო პროცესსა და სასკოლო ცხოვრებას, ვერ ამყარებს წარმატებულ კომუნიკაციას სასკოლო საზოგადოებასთან და არ აქვს შესაძლებლობა, ჩაერთოს საგაკვეთილო პროცესში;

მუხლი III. მოსწავლის სასკოლო ცხოვრებაში ადაპტაციის პრინციპები და მნიშვნელოვანი ფაქტორები

1.მოსწავლის სასკოლო პროცესში ადაპტაციისას გათვალისწინებულ უნდა იქნეს შემდეგი ფაქტორები:

ა) მოსწავლის ინდივიდუალური თავისებურებები, მისი ხასიათი;

ბ) უფროსი და-ძმის გამოცდილება, ასეთის არსებობის შემთხვევაში;

გ) სასწავლო დატვირთვის ინტენსივობა და საგანმანათლებლო პროგრამების სირთულე – ხშირია შემთხვევები, როდესაც მოსწავლე ვერ ახერხებს სასწავლო პროგრამის წარმატებით დაძლევას, განსაკუთრებით კი სწავლების საწყის ეტაპზე. აღნიშნულმა არ უნდა დააზიანოს მოსწავლის თვითშეფასება და არ უნდა უბიძგოს მას ისეთი ქმედებებისკენ, რომლეხიც ხელს შეუშლის მისი აკადემიური ჩვევების ჩამოყალიბებას;

დ) იმ მოსწავლეებთან, რომლებსაც გააჩნიათ ენობრივი ბარიერი ან კულტურული განსხვავებულობა, აუცილებელია, მასწავლებელმა მიმართოს განსაკუთრებულ ღონისძიებებს მოსწავლის საგაკვეთილო პროცესში ჩასართავად. ამ დროს, განსაკუთრებით დიდია კლასის დამრიგებლის როლი. მან უნდა სცადოს, რომ თუნდაც თანამედროვე თარგმნის საშუალებების გამოყენებით, გააცნოს მოსწავლეებს კონკრეტული კულტურის ზოგადი მახასიათებლები მათთვის საინტერესო კუთხით, გამოხატოს

პატივისცემა იმ კონკრეტული კულტურის მიმართ, დაამყაროს მარტივი კომუნიკაცია მოსწავლესთან და წაახალისოს სხვა თანაკლასელებიც, ჩართონ იგი საერთო აქტივობებში, როგორებიცაა: ჯგუფური დავალებები, სხვადასხვა სახის თამაშები და ა.შ.

ე) დამრიგებლის როლი – იმ შემთხვევაში, თუ მოსწავლე ვერ ახერხებს წარმატებით ადაპტაციას, სწორედ კლასის დამრიგებელმა უნდა გამოიჩინოს ინიციატივა და წაახალისოს მოსწავლეები, დაამყარონ კომუნიკაცია კლასის ახალ წევრთან. ამ დროს განსაკუთრებული ყურადღება უნდა დაეთმოს ჯგუფურ დავალებებს, თამაშებს და სხვა ისეთ აქტივობებს, სადაც წარმატების მისაღწევად აუცილებელია კოორდინირებული ქმედებები და ჯგუფის წევრებს შორის კომუნიკაცია.

ვ) მშობლის ფაქტორი – მოსწავლის სკოლაში ადპტაციისათვის უმნიშვნელოვანესია მშობლის ჩართულობა. უმეტესად, მოსწავლის დეზადაპტაციის ნიშნები სახლში უფრო შესამჩნევია, ვიდრე - სკოლაში. ამდენად, მოსწავლის მშობელი მყისიერად უნდა იქნეს ინფორმირებული მოსწავლის ადაპტაციისა თუ დეზადაპტაციის ტემპების შესახებ, რათა დროულად გამოვლინდეს დეზადაპტაციის ნიშნები და მოსწავლეს გაეწიოს შესაბამისი დახმარება;

ზ) საორიენტაციო ვიზიტი – სასწავლო პროცესის დაწყებამდე ან პირველივე დღეს სკოლამ უნდა დაათვალიერებინოს მოსწავლეს სასკოლო გარემო, გააცნოს მისთვის მნიშვნელოვანი საკითხები, მიაწოდოს საჭირო საორგანიზაციო საკითხები.

მუხლი IV. პირველკლასელთა ადაპტაცია

1. პირველკლასელთა მიღებამდე დირექტორი და დამრიგებელი განსაზღვრავენ სკოლის შესაძლებლობებს შეხვედრაზე მოსული მოსწავლის შესაძლებლობებთან მიმართებით; აღნიშნულის დასადგენად, შეიძლება ჩაინიშნოს მოსწავლესთან განმეორებითი შეხვედრაც.

2. დირექტორი და დამრიგებელი ამ კლასის სხვა მასწავლებლებს, სასწავლო წლის დაწყებამდე, აწვდიან ინფორმაციას გასაუბრების პროცესის დროს დადგენილი საჭიროების შესახებ;

3. პირველკლასელის ადაპტაციისათვის, პირველ რიგში, სასურველია ბავშვისთვის სკოლის შესახებ პოზიტიური განწყობის შექმნა;

4. მოსწავლის წარმატებულ ადაპტაციაში მნიშვნელოვან როლს ასრულებს კლასის დამრიგებლის და მასწავლებლების პოზიტიური დამოკიდებულება და პროფესიული უნარები.

5.პირველი კლასის მოსწავლისათვის სასკოლო გარემო უცხოა, ბევრ მათგანს ერთი სივრცეში დიდხანს ყოფნა, რამდენიმე საათის განმავლობაში გაჩერების გამოცდილებაც არ აქვს. ადაპტაციას შესაძლებელია ხელი შეუწყოს რამდენიმე აქტივობამ:

ა) თამაშები, რომლებიც მასწავლებელმა საგაკვეთილო პროცესში უნდა გამოიყენოს, ამ ასაკის ბავშვებისათვის მნიშვნელოვანია, რადგან ახალ უნარებს სწორედ თამაშით იყალიბებენ, კლასელებთან ურთიერთობას ამყარებენ და გაკვეთილიც საინტერესო გამოდის.

ბ) სკოლის ეზოში მოსწავლეების გასეირნება, რაც მათი სტრესის მოხსნასა და განტვირთვაში დაეხმარება, ერთმანეთსაც უკეთ გაიცნობენ.

გ) გაკვეთილზე მოსწავლისათვის საინტერესო ინტერაქტიური აქტივობების გამოყენება

დ) მოსწავლის სასურველი ქცევის წახალისება

ე) თანაკლასელებთან წყვილსა და ჯგუფში მუშაობა

ვ) ხატვის ტექნიკით ემოციებისა და განცდების გადმოცემა და ა,შ,

მუხლი V. სსსმ მოსწავლეთა ადაპტაცია

1. სსსმ მოსწავლეთა წარმატებული ადაპტაციისთვის საჭიროა ინფორმაცია ბავშვის ფუნქციური, სოციალურ-ემოციური, წინა აკადემიური უნარების შესახებ. ასევე, მნიშვნელოვანია ბავშვის ინტერესების, ქცევის თავისებურებებისa და პიროვნული მახასიათებლების ცოდნა. სკოლამ აღნიშნული ინფორმაცია უნდა მოიპოვოს ბავშვის ოჯახთან, მშობლებთან თანმიმდევრული კომუნიკაციით. ობიექტურ წყაროს წარმოადგენს საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს ინკლუზიური განათლების მულტიდისციპლინური გუნდის დასკვნა, სადაც დაწვრილებით არის აღწერილი ბავშვის საჭიროებები და მოცემულია სასწავლო პროცესისა და გარემოს მორგების რეკომენდაციები.

2.სსსმ მოსწავლის რეგისტაციის შემთხვევაში, სკოლა ითვალისწინება მოსწავლის საჭიროებებს (მაგალითად, ფიზიკური გარემოს ადაპტირებასთან დაკავშირებული საჭიროებები), რათა მომავალმა მოსწავლემ შეძლოს გარემოში თავისუფლად გადაადგილება.

3. რიგ შემთხვევებში, შეიძლება გამოიკვეთოს ინკლუზიური განათლების დამხმარე სპეციალისტების მობილიზების საჭიროებაც (სპეციალური მასწავლებელი, სკოლის ფსიქოლოგი, ბავშვის ინდივიდუალური ასისტენტი და სხვა). აღნიშნულის საჭიროების შემთხვევაში, დროულად შეირჩევა სათანადო სპეციალისტები.

4. მნიშვნელოვანია, სკოლის მხრიდან მშობლებმა მიიღონ ამომწურავი ინფორმაცია, თუ რა დამხმარე სერვისებია სკოლაში სსსმ ბავშვების მხარდასაჭერად. ასევე, თუ რა კვალიფიკაციის მქონე სპეციალისტები მუშაობენ სკოლაში, როგორ წარიმართება სასწავლო პროცესი, როგორ მოხდება ინდივიდუალური სასწავლო გეგმით სწავლება.

მუხლი VI. მობილობით გადმოსული მოსწავლის ადაპტაცია

1. კლასის დამრიგებელი ახლად ჩარიცხულ მოსწავლეს აცნობს კლასის მასწავლებლებს;

2. დამრიგებელი ახლად ჩარიცხულ მოსწავლეს აცნობს თავის უფლება-მოვალეობებს, შინაგანაწესს, მოსწავლის ქცევის კოდექსს და სხვა საჭირო შიდა აქტებს, ასევე, სკოლაში ქცევის ზოგად წესებსa და უსაფრთხოების ინსტრუქციებს;

3. კლასში გადმოსულ ახალ მოსწავლეს პირველივე გაკვეთილზე (ან დასვენებაზე) სკოლის დირექტორი აძლევს საკუთარი თავის წარდგენის საშუალებას;

4. კლასის დამრიგებელი უზრუნველყოფს ახლადჩარიცხული მოსწავლისათვის სასკოლო გარემოს დათვალიერებას (სააქტო დარბაზის, ლაბორატორიების, კაბინეტების, ეზოსა და სხვა ტერიტორიების გაცნობას);

5. დამრიგებელი წინასწარ აცნობს კლასის მშობლებს ინფორმაციას ახალი მოსწავლის შესახებ (შესაძლებლობის შემთხვევაში, მოსწავლეებსაც ესაუბრება);

6. დამრიგებელი მუდმივ კომუნიკაციაშია ახალ მოსწავლესთან და მის მშობელთან და იგებს ინფორმაციას მოსწავლის განწყობისა და სასკოლო ცხოვრების შესახებ.

7. სასურველია სასწავლო წლის დასაწყისში მოეწყოს სასწავლო შემეცნებითი ექსკურსიები, სადაც არაფორმალურ გარემოში, თამაშითა და სხვა აქტივოებებით ხდება მოსწავლეთა უკეთ გაცნობა და ადაპტაცია.

მუხლი VII. მოსწავლეთა მიღება, სწავლის დაწყების პირველი დღე

1. სკოლის დირექციისა და მოსწავლეთა საბჭოს ორგანიზებით, სასწავლო წლის პირველი დღე ტარდება განსხვავებული ფორმატით. ეწყობა სკოლის ეზოში საზეიმო დახვედრა. აღნიშნული ღონისძიების მიზანია სხვადასხვა სახალისო აქტივობების მეშვეობით "ყინულის გალღვობა" და მოსწავლეთა დაახლოება.
2. ცალკე ეწყობა პირველკლასელთა საზეიმო მიღება. აღნიშნულ დღეს დამრიგებლები ასაკის შესაბამისი აქტივობებით ხვდებიან მოსწავლეებს.

მუხლი VIII. წარმატებული ადაპტაციის ნიშნები

სასკოლო პროცესთან წარმატებული ადაპტაციის ნიშნებია, თუ მოსწავლე:

ა) მხიარული, მშვიდი და ხალისიანია;

ბ) სწრაფად ამყარებს კომუნიკაციას თანაკლასელებთან, რაც შეიძლება გამოხატული იყოს მათთან თამაშით;

გ) სიამოვნებს მასწავლებლებსა და თანაკლასელებზე საუბარი;

დ) მშვიდად ასრულებს მასწავლებლის მითითებებს, საჭიროების შემთხვევაში სვამს შეკითხვებს და ადეკვატურად რეაგირებს შენიშვნებზე;

ე) სიამოვნებს სკოლაში წასვლა და სკოლისათვის მზადების პროცესი;

ვ) მოსწონს სასკოლო ცხოვრების წესი;

ზ) არ აქვს სკოლასთან, მასწავლებლებთან და თანაკლასელებთან დაკავშირებული შიშები;

თ) საჭიროების შემთხვევაში, სკოლის თანამშრომლებს სთხოვს დახმარებას.

მუხლი IX. რეკომენდაციები მოსწავლის წარმატებული ადაპტაციისას

1. იმ შემთხვევაში, თუ მოსწავლის ადაპტაციის პროცესი წარმატებით მიმდინარეობს, ამის შესახებ უნდა ეცნობოს მშობელს და განემარტოს, რომ მოსწავლეს არ გააჩნია დეზადაპტაციის ნიშნები.
2. მოსწავლის წარმატებული ადაპტაციისას არ არის საჭირო დამატებითი სპეციალური ღონისძიებების გატარება. თუმცა, აუცილებელია, მოსწავლე წახალისდეს პოზიტიური კომენტარებითა და უკუკავშირით.

მუხლი X. დეზადაპტაციის ნიშნები

1.იმ შემთხვევაში, თუ მოსწავლის ადაპტაციის პროცესი წარმატებით არ წარიმართა, ამის შესახებ უნდა ეცნობოს მშობელს და განემარტოს, რომ მოსწავლეს აქვს დეზადაპტაციის ნიშნები.

2.დეზადაპტაციის ნიშნებია:

ა) მოსწავლის სწრაფად და ხშირად გადაღლა;

ბ) მოსწავლის აშკარად გამოხატული შფოთვა სკოლაში წასვლის წინ;

გ) მოსწავლე შესაძლოა ხშირად უჩიოდეს თავის ტკივილსა და უმადობას;

დ) მოსწავლეს არ ჰყავს მეგობრები სკოლაში;

ე) მოსწავლე ხშირად გამოხატავს უკმაყოფილებას მასწავლებლების მოთხოვნების მიმართ;

ვ) მოსწავლე თავს არიდებს თანაკლასელებთან კონტაქტს;

ზ) მოსწავლეს უჭირს სასკოლო მოთხოვნების შესრულება, ვერ/არ იცავს სასკოლო წესებს;
თ) მოსწავლის მხრიდან საგაკვეთილო პროცესზე სრულყოფილად დასწრების თავის არიდება/საგაკვეთილო პროცესიდან გათავისუფლების ხშირი მცდელობა.

მუხლი XI. დეზადაპტაციის პროცესისას განსახორციელებელი ღონისძიებები

1. დეზადაპტაციის პროცესისას სკოლისთვის მნიშვნელოვანია, რომ მასწავლებლების მიერ იდენტიფიცირებულ იქნეს სასკოლო პროცესში მოსწავლის ჩართულობის პროცესი, რასაც უნდა მოჰყვეს მშობლის დაუყოვნებლივი შეტყობინება და პროცესში ჩართვა.
2. ადაპტაციის პროცესში ჩართული უნდა იყოს დამრიგებელი, საჭიროების შემთხვევაში უნდა დააკვირდეს მოსწავლის ქცევას, უნდა გაესაუბროს მას როგორც ინდივიდუალურად, ისე მის მშობელს. ასევე, დამრიგებელმა კლასთან გარკვეული აქტივობის ჩატარების გზით უნდა სცადოს მოსწავლეების დაახლოება.
3. სკოლაში ყოფნის პირველივე დღეებში, სკოლა ხელს უწყობს მოსწავლეს, ირწმუნოს საკუთარი ძალების, ჩამოუყალიბდეს ადეკვატური თვითშეფასება და ჰქონდეს მოტივაცია.
4. კლასის დამრიგებლის მხრიდან მშობელს უნდა განემარტოს, რომ მოსწავლის წარუმატებლობამ არ უნდა გააღიზიანოს იგი. ამ დროს მოსწავლეს სჭირდება პოზიტიური განწყობები და რაც შეიძლება ნაკლები სტრესი. ხშირ შემთხვევაში, მიუხედავად რეალური შედეგისა, შესაძლებელია მოსწავლე იქნეს წახალისებული დადებითი კომენტარებით და შექებით.
5. სკოლასთან ადაპტაციის პერიოდში განსაკუთრებულ მნიშვნელობას იძენს დღის რეჟიმის სწორად შედგენა. მოსწავლის დატვირთვის შესამცირებლად და გადაღლის თავიდან ასაცილებლად მშობელს უნდა მიეცეს რეკომენდაცია, რომ უზრუნველყოს მოსწავლის დღის რეჟიმის ორგანიზება. მოსწავლეს უნდა რჩებოდეს დრო თამაშისთვის, გართობისათვის,
მისთვის საინტერესო მხატვრული თუ მულტიპლიკაციური ფილმების სანახავად, სასეირნოდ, სხვადასხვა სპორტული აქტივობებისთვის და ა.შ.
6. მშობელს უნდა მიეცეს რეკომენდაცია, რომ მოსწავლე კვირის რამდენიმე დღის განმავლობაში დააკავოს ფიზიკური აქტივობით. ეს ხელს შეუწყობს მოსწავლის სტრესის დონის კლებასა და სიჯანსაღეს.
7. მშობელს უნდა მიეცეს რეკომენდაცია, რომ არავის შეადაროს საკუთარი შვილი. ასეთი შედარებებით შეიძლება მოსწავლეს დავაკარგვინოთ საკუთარი თავის რწმენა და თვითშეფასებაც დავუქვეითოთ. შეიძლება მხოლოდ მოსწავლის დღევანდელი მდგომარეობის შედარება მის წარსულ მიღწევებთან და სასურველია, თუ ეს მოხდება მხოლოდ პოზიტიურ კონტექსტში.

მუხლი XII. წინამდებარე დოკუმენტის გაცნობა

1. სკოლა უზრუნველყოფს მოსწავლეთა ადაპტაციის წესის გაცნობას სკოლაში დასაქმებული პირებისათვის.
2. სკოლა, საჭიროების შემთხვევაში, ყველა დაინტერესებულ პირს განუმარტავს მოსწავლეთა ადაპტაციის პრინციპებს.

მუხლი XIII. დასკვნითი დებულებები

1. წინამდებარე დოკუმენტი დამტკიცებულია დირექტორის ბრძანებით.
2. დოკუმენტში ცვლილებებისა ან/და დამატებების შეტანა ხორციელდება დირექტორის ბრძანების საფუძველზე.